

**UBORA NA TIJA YA WALIMU KATIKA UFUNDISHAJI KWA SHULE ZA
SEKONDARI NCHINI UGANDA.**

**ENEO LA MANISPAA
YA BUNDIBUGYO**

**1 Magezi Adinari, 2 Mukoyani Geophrey,
1, 2 Shule ya Metropolitan International University**

MUHTASARI

Utafiti huu wa ripoti ya utafiti ulilenga kuchunguza "Ubora na tija ya walimu katika Ufundishaji kwa shule za sekondari nchini Uganda zilizochaguliwa, mfano wa Manispaa ya Bundibugyo, wilaya ya Bundibugyo". Hojaji zilitumika kukusanya data chini ya muundo wa utafiti kifani. Njia za ubora na kiasi zilitumika kuchanganua data. Malengo ya utafiti uliotumika yalikuwa; Kuchunguza uhusiano kati ya ubora wa walimu na tija katika shule za sekondari nchini Uganda, Kuchunguza athari za ubora wa walimu katika ufaulu wa wanafunzi katika shule za sekondari katika Manispaa ya Bundibugyo wilaya ya Bundibugyo na kutathmini suluhu zilizowekwa ili kuongeza tija kwa walimu katika shule za sekondari. shule katika Manispaa ya Bundibugyo wilaya ya Bundibugyo. Ili kufikia lengo hili, utafiti ulitoa sampuli za watafitiwa 60 kwa sababu idadi yao ni kubwa ya kutosha ikilinganishwa na idadi ya watafitiwa, watafitiwa walichaguliwa kwa kutumia mbinu rahisi ya usampulishaji madhubuti. Ilikuwa muhimu kwa sababu ilimpa mtafiti uhuru wa kuchagua baadhi ya watafitiwa kwa ujuzi wa kina kuhusiana na lengo hili. suala linalochunguzwa.

Maneno muhimu: walimu na ufundishaji

Usuli wa kihistoria

Azimio la Kimataifa la Haki za Binadamu lililopitishwa mwaka 1948, linasema kwamba "kila mtu ana haki ya kupata elimu". Mkutano wa Dunia wa Elimu kwa Wote (EFA) uliofanyika Jomtien, Thailand mwaka 1990, uliibua msukumo mpya kuelekea elimu ya msingi. Imebainisha, "Kwamba ili kukidhi mahitaji ya msingi kwa wote kunahitaji zaidi ya kujitolea kwa elimu ya msingi kama ilivyo sasa. Kinachotakiwa ni dira iliyopanuliwa inayovuka viwango vya rasilimali, miundo ya kitaasisi, mitaala na mifumo ya kawaida ya utoaji, huku ikijengwa juu ya bora zaidi." katika mazoea". Elimu ni sehemu muhimu na ya lazima katika maisha ya mwanadamu (Aggarwal, 2016).

Kwa hiyo, ni haki ya kikatiba, suala la maslahi binafsi na kanuni za maadili kwa mtoto kupata elimu bora. Elimu inahitaji kuimarishwa katika maisha yote kwa sababu taifa linaitegemea kwa nguvu kazi yenye ushindani na raia mshikamano (Hettleman, 2017). Ina athari chanya kwa maisha ya binadamu na kiwango cha ufaulu wa elimu huwasaidia watu binafsi kupata heshima na kutambuliwa.

Elimu imekuwa chombo cha uwezesaji wa kiuchumi na maendeleo ya uchumi endelevu na ina jukumu la msingi katika jamii yetu. Mojawapo ya malengo ya kitaifa ya kielimu ni kupata ujuzi ufaao na ukuzaji wa uwezo na ujuzi wa kiakili, kimwili na kijamii kama nyenzo za mtu binafsi kuishi na kuchangia maendeleo ya jamii (FRN, 2014). Kwa miaka mingi, elimu imekuwa ikiwasaidia wanasayansi kuvumbua vifaa na vifaa jambo ambalo limesababisha maendeleo ya juu ya kiteknolojia. Kwa hivyo, kadiri maisha yanavyoendelea, ndivyo elimu inavyohitajika zaidi kwa kila mtu (Opdenakker & Damme (2006)). Ulimwenguni, Elimu na mafunzo hujumuisha uwekezaji katika mtaji wa watu ambao unatarajiwa kutoa mkondo wa mapato ya baadaye katika mfumo wa mapato na mapato kwa mtu binafsi na jamii na ukuaji wa uchumi kupitia tija iliyoimarishwa (Psacharopoulos, 2015). Tija ya walimu ni kipengele muhimu zaidi cha athari za shule katika ujifunzaji wa wanafunzi na kwamba kuna tofauti kubwa katika tija ya walimu ndani na shuleni kote (Rockoff (2014), Hanushek, (2015). Kwa mujibu wa UNESCO katika Ndugu (2014), walimu ni jambo muhimu zaidi linalobainisha kila kiwango cha ufanisi na ufanisi wa elimu. Mafanikio ya wanafunzi katika mchakato wa elimu na ujifunzaji yalihamuliwa na ubora wa kazi na tija ya walimu wao, kama ilivyoelezwa na Etomes & Molua (2019). Zaidi ya hayo, Nwosu (2017) katika Etomes & Molua (2019) anasema kuwa tija ya kazi ya walimu ni kigezo cha mafanikio.

Uzalishaji wa shirika huamuliwa sana na tija ya shirika huamuliwa sana na tija ya mtu binafsi, ingawa sio jumla ya tija ya mtu binafsi. Kwa hivyo, ili kuongeza tija ya shirika, inahitaji umakini mkubwa kwa tija ya kazi ya washiriki wa shirika. Mtafiti Sultana Mahbuba (2013) katika Khan & Abdullah (2019), kulingana na matokeo ya utafiti wake, alihitimisha kuwa tija ya kazi ya wanachama huamua kwa kiasi kikubwa kufaulu au kutofaulu kwa shirika. Katika Sutikno (2011), Gilmore anasema kwamba tija ya kazi ni nguvu au uwezo wa mtu binafsi kutoa ubunifu zaidi, pato la uzalishaji linalozalisha manufaa na manufaa. Inamaanisha, ili kuongeza tija ya shule, tija ya kazi ya waelimishaji na wafanyikazi wa elimu pia inahitaji kuongezwa. Walimu kama

wafanyakazi wenye taaluma na utendaji kazi, wanaowajibika kutekeleza majukumu na kazi za msingi za shule, yaani kutekeleza huduma za elimu na kujifunza kwa wanafunzi, wana mchango mkubwa zaidi katika kufanikisha tija shuleni.

Mafanikio ya shirika lolote inategemea sana ubora na nguvu za wafanyakazi wake. Lazer, (2015) alitoa maoni kwamba haijalishi jinsi msimamizi anavyofaa na anafaa, ni vigumu kwake kupata mafanikio bila usaidizi na ushirikiano wa wafanyakazi wenye sifa na ari. Ubora wa wafanyakazi ndio mhimili na kigezo cha elimu. Shule isiyo na idadi kama hiyo ya wafanyakazi inaweza isiweze kufikia malengo na malengo yaliyotajwa ya mfumo wa elimu. Tafiti nyingi za utafiti zimeonyesha uhaba wa waalimu katika ubora na wingi; katika nchi za Afrika Mashariki, hususan nchini Kenya, Tanzania na Uganda (M. D. Smith, 2017; M. D. Smith & Breakstone, 2015) katika tafiti mbalimbali zilizozingatia rasilimali na ufaulu shuleni zimeripoti uhaba mkubwa na aina tofauti za upungufu katika utoaji wa walimu. katika shule za sekondari.

Mtazamo wa kinadharia

Utafiti huu uliongozwa na nadharia ya mifumo, nadharia ya mifumo iliyopendekezwa na Bertalanffy (1920) kwamba mwili wa binadamu umeundwa na viungo kama vile moyo, ini, mfereji wa chakula na viungo vingine vya mwili ambavyo lazima vizingatiwe kwa ujumla. mwili ni kufanya kazi kwa ufanisi. Nadharia hii inahusiana na utafiti huu kwa sababu inaaminika kuwa vipengele mbalimbali katika mazingira ya shule kama vile walimu, mtazamo wa wanafunzi na mazingira ya shule huingiliana ili kuathiri ufaulu. Kwa hivyo, ilipotazamwa kama mfumo, vigeu mbalimbali vya utendaji wa kitaaluma na mwingiliano wao kati yao vilichunguzwa.

Mtazamo wa dhana

Kuna mvutano katika matumizi na ufafanuzi wa 'ubora wa mwalimu', na inaonekana kuna kutolingana katika ufahamu mbalimbali wa 'ubora' uliopo. Fransson, (2018) anaielezea kama 'simulizi kubwa', na ingawa inaonekana sana katika fasihi na inatumika kwa njia tofauti katika utafiti, dhana hiyo haitumiki kwa tafsiri thabiti (Tsai & Ku, 2020). Zaidi ya hayo, kuna mtengano kati ya tafsiri mbili za kawaida za maneno - je, hii inazingatia ubora wa mazoezi ya 'walimu' au 'kufundisha'? (Churchward & Willis, 2019; Gitomer, 2019).

Katika utafiti huu, tija ya walimu (kigeu tegemezi) kinachukuliwa kuwa kiwango ambacho mwalimu anatekeleza matarajio yake ya kitaaluma darasani. Utendaji kulingana na Robbins &

Coulter (2004) unafafanuliwa kama matokeo yaliyokusanywa kama zao la mchakato wa kazi na shughuli za wanafunzi. Kulingana na Leslie & Lloyd (2000) utendaji huakisi jinsi mtu hutimiza mahitaji ya kazi vizuri na ingawa mara nyingi huchanganyikiwa na juhudi zinazorejelea kupanuliwa kwa nishati, utendaji hupimwa kulingana na matokeo. Kwa mfano, mwanafunzi anaweza kujitahidi sana kutayarisha mtihani na bado akapata alama duni. Katika hali kama hiyo juhudi zilizopanuliwa ni za juu na utendaji ni mdogo. Uzalishaji wa walimu ni matokeo ya jumla ya juhudi za wanafunzi kama inavyorekebisha na uwezo wao; hii ina maana kwamba utendaji katika hali fulani unaweza kutazamwa kama matokeo ya uhusiano kati ya juhudi na uwezo.

Uzalishaji wa kazi ni jambo muhimu mahali pa kazi kwa manufaa yake ya moja kwa moja katika kutimiza malengo ya shirika. Kinadharia, dhana ya tija ya kazi inapendekezwa na Meija, Luis R. Gomez, Balkin, David B., na Cardy (2012). Wanaona tija kama kipimo cha thamani inayoongezwa na mfanyakazi kwa bidhaa au huduma. Wakati Kondalkar (2007) ana mwelekeo wa kutoa wazo la ufanisi na ufanisi kufafanua tija.

Mtazamo wa kimazingira

Utafiti huo ulifanywa kutoka shule nne za sekondari katika Manispaa ya Bundibugyo, wilaya ya Bundibugyo. Kumekuwa na tija ndogo na ubora wa walimu katika Manispaa ya Bundibugyo, wilaya ya Bundibugyo katika ngazi zote kutokana na mambo kadhaa. Kwa mfano, matokeo ya Cheti cha Elimu cha Uganda (UCE) kwa mwaka wa masomo 2018 yalionyesha kuwa ufaulu wa wanafunzi kwa ujumla ulikuwa duni. Baadhi ya sababu zilizotolewa za kuongeza kiwango cha kufeli ni ukosefu wa nyenzo za kutosha za kufundishia/kujifunzia, malipo duni kwa walimu, mtazamo hasi wa wanafunzi kuhusu masomo na kuongezeka kwa idadi ya wanafunzi ikilinganishwa na idadi ya walimu pamoja na mambo mengine. Ufaulu mdogo wa walimu katika eneo hili unaonyeshwa kwa namna ya utoro wa walimu, ukiukaji wa utaratibu wa walimu katika mahudhurio ya somo, walimu kushindwa kushiriki kikamilifu katika shughuli za shule, kushindwa kwa Walimu kufanya masahihisho na masahihisho ya kutosha na wanafunzi.

Taarifa ya Tatizo

Kwa mujibu wa ripoti ya Wizara ya Elimu na Michezo (MOES) ya Kongamano la tatu la Elimu ya Ualimu katika Hoteli ya Serena (Nordin and Wahlstrom (2019)) tija/utendaji wa mwalimu unategemea sana mambo kadhaa ikiwa ni pamoja na mafunzo ya kitaaluma, mtazamo, taaluma na

taaluma. miundombinu ya elimu ya Taasisi pamoja na programu za maendeleo ya wafanyakazi zinazofanyika kwa wakati husika.

Hata hivyo, ubora na tija ya Walimu ni matokeo ya jumla ya juhudi za wanafunzi kama inavyorekebisha na uwezo wao; hii ina maana kwamba utendaji katika hali fulani unaweza kutazamwa kama matokeo ya uhusiano kati ya juhudi na uwezo. Matatizo ya ubora na tija ya walimu wenye alama za chini au kuachwa ni viashiria muhimu vya matatizo ya kiafya, kama vile utumiaji wa dawa za kulevya, unyogovu, mimba za utotoni, uzazi, uavyaji mimba na matatizo mengine ya kijamii, kama vile ukosefu wa ajira na uhalifu, na kusababisha kuongezeka kwa matumizi ya kijamii. na hali ya chini ya maisha (Ong, 2010). Hii inafanya kuwa chanzo cha wasiwasi na maslahi ya utafiti kwa waelimishaji, serikali na wazazi.

Licha ya hatua nyingi zilizowekwa ili kuboresha ufaulu wa wanafunzi, alama duni katika Mitihani ya Kitaifa bado ni nyingi (Enamjoro, 2010). Lawama zinatolewa kwa washikadau wote wa elimu kama walimu, wazazi, usimamizi wa shule na serikali. Hii inaashiria kuwa tatizo la ufaulu hafifu wa wanafunzi linamgusa kila mtu katika jamii, kwani hata waajiri mara kwa mara wanalia kwa utendaji mbovu wa wafanyakazi, na wanahusisha na mafunzo duni katika taasisi za elimu. ndiyo maana utafiti huu ulikusudia kuchunguza athari zake katika ubora na tija ya walimu katika ufaulu wa wanafunzi katika shule za sekondari zilizochaguliwa katika manispaa ya Bundibugyo wilaya ya Bundibugyo.

Malengo Mahususi

1. Kuchunguza uhusiano kati ya ubora wa walimu na tija katika shule za sekondari nchini Uganda.
2. Kuchunguza athari za ubora wa walimu katika ufaulu wa wanafunzi katika shule za sekondari katika manispaa ya Bundibugyo wilaya ya Bundibugyo
3. Kutathmini suluhu zilizowekwa ili kuongeza tija kwa walimu katika shule za sekondari katika manispaa ya Bundibugyo wilaya ya Bundibugyo

Maswali ya Utafiti

1. Kuna uhusiano gani kati ya ubora wa walimu na tija katika shule za sekondari nchini Uganda?
 2. Ni nini athari za ubora wa walimu katika ufaulu wa wanafunzi katika shule za sekondari katika manispaa ya Bundibugyo wilaya ya Bundibugyo?
-

3. Ni nini athari za tija ya walimu kwa ufaulu wa wanafunzi katika shule za sekondari katika manispaa ya Bundibugyo wilaya ya Bundibugyo?

Muundo wa masomo

Utafiti huu ulitumia muundo wa utafiti wa sehemu mbalimbali. Muundo wa sehemu mbalimbali ulitumika kwa sababu sehemu mbalimbali za wahojiwa zilichaguliwa kushiriki katika utafiti wote kwa wakati mmoja. Pia hutoa uchunguzi wa uhusiano kati ya ubora na tija kutafuta maoni ya wanafunzi, walimu na wasimamizi.

Mbinu ya upimaji ilitumiwa kuchakata data ambayo inaweza kuhesabiwa na ni asili ya nambari. Kwa mfano, umri wa wahojiwa, mapato, idadi ya mara walizotembelea mahali fulani katika muda fulani, n.k. Kulingana na Creswell (2013), utafiti wa kiidadi ulisaidia kupata uchambuzi wa kina wa tatizo lililokuwa likichunguzwa.

Mbinu ya ubora ilitumiwa kuelezea data ya ubora ambayo haiwezi kuhesabiwa kwa idadi. Hii inajumuisha maoni na mawazo ya washiriki. Utafiti wa ubora pia utatumika ili kuelezea hali za sasa au kuchunguza mahusiano, ikiwa ni pamoja na athari na mahusiano. Aidha, inasaidia katika kujibu maswali kuhusu hali ya sasa ya somo linalosomwa.

Eneo la utafiti

Eneo la utafiti lilikuwa ni shule nne za sekondari zilizochaguliwa katika Manispaa ya Bundibugyo ambazo ni Semuliki sekondari, Shule ya Sekondari ya St. Mary's Simbya, Shule ya Sekondari ya Wazazi Nyahuka na sekondari ya Bunandi Seed katika Manispaa ya Bundibugyo iliyofuata baada ya Wilaya ya Ntoroko, Mkoa wa Magharibi, Uganda. Nafasi hiyo imechaguliwa kwa sababu tija ya walimu katika tarafa ya Bwera bado iko chini na duni.

Walengwa

Idadi ya walengwa inarejelea kundi ambalo mtafiti anakusudia kukusanya taarifa zinazohusiana na tatizo lililotajwa. Burns and Grove (2001) wanafasili idadi ya watu kama kundi la watu wanaoshiriki sifa au sifa zinazofanana za maslahi kwa mtafiti. Walengwa wa utafiti huu walikuwa watafitiwa 150 ambao ni walimu, wanafunzi na wasimamizi.

Ukubwa wa Sampuli na mbinu ya sampuli

Utafiti ulitumia ukubwa wa sampuli ya wahojiwa 60 kama ilivyobainishwa na jedwali la Krejcie na Morgan la 1970 kuhusu uamuzi wa saizi ya sampuli. Sampuli hiyo ilijumuisha walimu,

wanafunzi na wasimamizi. Ili kufikia ukubwa wa sampuli, mtafiti alitumia mbinu ya sampuli nasibu. Kwa mbinu hii, mtafiti alichagua bila mpangilio wasimamizi 3, walimu 10 na wanafunzi 47 wa shule za sekondari zilizochaguliwa katika manispaa ya Bundibugyo wilayani Bundibugyo. Kwa hivyo, utafiti ulitumia jumla ya wahojiwa 60. Mtafiti alitumia mbinu rahisi ya usampulishaji madhubuti kwa sababu ilitoa fursa sawa kwa wanajamii wote wenye ukomo ambao ulitumika katika sampuli. Saizi hii ya sampuli ilikuwa nzuri na mwakilishi mzuri wa idadi ya watu, iliyomfaa mtafiti katika suala la fedha, wakati na wengine.

Jedwali 1: ukubwa wa sampuli na muundo

Kategoria ya wahojiwa	Masafa	Asilimia (%)
Wasimamizi	3	5
Walimu	10	17
Wanafunzi	47	78
Jumla	60	100

Chanzo: data ya msingi, 2023

Chanzo cha Data

Data ilipatikana kutoka kwa vyanzo vya msingi na vya upili

Chanzo Msingi

Hii ni pamoja na data iliyopatikana moja kwa moja kutoka kwa wahojiwa wakiwemo wasimamizi, wanafunzi na walimu. Data hii ilipatikana kupitia uchunguzi, dodoso zilizojisimamia, na mahojiano

Chanzo cha pili

Data ya sekondari ilikusanywa kwa njia ya uchambuzi wa nyaraka. Hati hizo zilijumuisha rekodi rasmi, akaunti za magazeti, ripoti, na pia data iliyochapishwa iliyotumiwa katika uhakiki wa fasihi bora.

Zana za Kukusanya Data

Zana za kukusanya data zilizotumika ni pamoja na hojaji zenye maswali ya karibu na ya wazi, orodha ya ukaguzi wa uchunguzi na miongozo ya usaili. Mtafiti alitumia dodoso na mahojiano kama nyenzo kuu za kukusanya data ili kuongeza utatuzi wa matokeo.

Hojaji

Mtafiti aliweka maswali ya wazi na ya mwisho ambayo yalitumwa kwa wahojiwa hasa wasimamizi, walimu na wanafunzi. Mtafiti alihakikisha kuwa maswali yamewekwa wazi ili kuepuka tafsiri na majibu ya uongo. Sababu ya kutumia chombo hiki ilikuwa kwamba dodoso ni rahisi kutathmini na kuchanganua. Aidha, hojaji zilitumika kwa sababu utafiti ulizingatia maoni, mitazamo, hisia na mitazamo ya watafitiwa. Hojaji zilitolewa kwa wakati ili kumruhusu mtafiti kupata ufafanuzi ambapo ilimwezesha kukusanya data nyingi kwa muda mfupi na pia kupunguza gharama.

Mahojiano

Mtafiti alifanya mahojiano ya ana kwa ana na watafitiwa hasa wasimamizi na wanafunzi. Mtafiti alitengeneza ratiba za usaili za kufanya mahojiano na wahojiwa na pia kuandaa mwongozo wa mahojiano ili kumuelekeza wakati wa vipindi vya usaili. Mtafiti pia alitumia mbinu ya mahojiano ili kurekodi taarifa za yeye mwenyewe na pia kuepuka kutia chumvi kupita kiasi kwa watafitiwa.

Uchambuzi na uwasilishaji wa data.

Data iliyokusanywa ilichakatwa kwa kutumia mchanganyiko wa vifurushi vya Microsoft Excel. Hatua ya uchakataji ilihusisha uhariri, uainishaji, usimbaji, unukuzi na uwekaji jedwali. Katika uchanganuzi wa data, uchanganuzi wa maelezo ulitumika na matokeo yaliwasilishwa katika jedwali la masafa dhidi ya asilimia na pia kwenye grafu na chati za pai. Hatimaye, ripoti ya utafiti iliandikwa kutokana na data iliyochanganuliwa ambapo hitimisho na mapendekezo yalitolewa.

Udhibiti wa Ubora wa Data

Ili kuhakikisha kuwa data iliyokusanywa ilikuwa sahihi, inafaa na imedumishwa uadilifu, mtafiti alifanya uhariri tofauti ili kuhakikisha usahihi, usahihi, usahihi na uwekaji wasifu wa data.

Uhalali wa vyombo

Uhalali unarejelea kiwango ambacho kipimo kinaonyesha muundo wa msingi, yaani, ikiwa kinapima kile kinacholenga kupima. Uhalali wa dodoso ulithibitishwa na mtafiti na msimamizi

anayehakiki vitu. Kabla ya utafiti halisi, vyombo vilijadiliwa na wasimamizi. Maoni kutoka kwa wasimamizi na wataalam yalisaidia katika kurekebisha vyombo. Hii ilihakikisha kuwa dodoso lilikusanya taarifa za kuaminika na pia kuboresha kiwango cha majibu.

Kuegemea kwa Vyombo

Kuegemea kunarejelea uthabiti, uthabiti au utegemezi wa data. Mugenda na Mugenda (2006) wanaeleza kutegemewa kuwa ni usahihi na usahihi wa chombo. Kuegemea kwa chombo huongezeka kwa kutambua data sahihi inayohitajika na matumizi ya mara kwa mara ya chombo katika majaribio ya uga. Ili kuhakikisha kuegemea kwa utafiti huu utafiti wa majaribio ulifanyika kwa wasimamizi ambapo dodoso zilisambazwa kwa wahojiwa. Hii ilifanyika ili kubaini maswali ambayo yanaweza kuwa hayaeleweki kwao. Maswali yaliyotoa majibu yenye utata yalisahihishwa na kupangiliwa tena ili yaweze kutoa majibu ya uhakika wakati wa mchakato wa mwisho wa ukusanyaji wa data.

Mazingatio ya kimaadili

Mtafiti hakuwadhuru washiriki wowote na masuala ya ridhaa iliyoarifiwa yalizingatiwa ambapo washiriki wa utafiti walipewa taarifa nyingi kadiri zilivyohitajika ili kufanya uamuzi sahihi kuhusu kama wanataka kushiriki au la.

Masuala ya faragha na udanganyifu pia yalizingatiwa ambapo kwa taarifa iliyopatikana haikufichuliwa kwa mtu mwingine yeyote bali mtafiti alitumia kwa uchambuzi na kufanya hitimisho na Masuala ya usiri wa matokeo pia yalizingatiwa.

Mapungufu na mipaka ya utafiti

Suala la fedha lilikuwa jambo ambalo mtafiti alitarajia kuwa gumu sana. Utafiti ulikuwa wa gharama kubwa katika suala la stationary, usafiri na vipengele vingine. Hata hivyo, mtafiti alijaribu na kutafuta rasilimali za kifedha kutoka kwa marafiki na familia yake ili utafiti ukamilike.

Mtafiti alikabiliwa na changamoto ya baadhi ya watafitiwa kutotoa taarifa zinazohusiana na vigezo vya utafiti. Hata hivyo, mtafiti aliwaeleza kuwa taarifa hizo zilitumika tu kwa madhumuni ya kitaaluma na pia kuwafanya waelewe vigezo vya utafiti.

Mtafiti alitarajia kukumbana na changamoto ya muda mfupi wa kufanya utafiti. Muda uliopangwa wa kukusanya data haukutosha na hii ilifanya iwe vigumu kwa mtafiti kukusanya data

za kutosha au za kutosha kutoka kwa watafitiwa na pia kutekeleza shughuli nyingine mbalimbali za utafiti.

SURA YA NNE

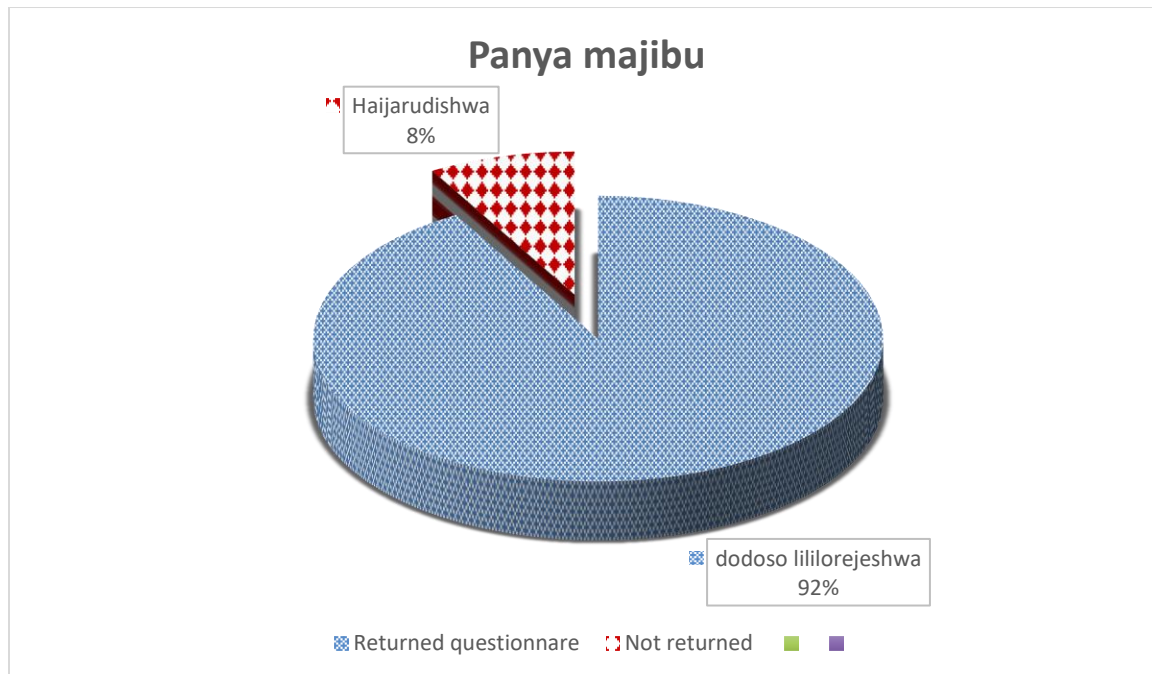
UWASILISHAJI, UCHAMBUZI NA TAFSIRI YA MATOKEO

Kiwango cha Majibu

Data za msingi zilikusanywa kutoka kwa walimu, wanafunzi na wasimamizi. Kwa jumla sampuli ya ukubwa wa wahojiwa waliotolewa na dodoso walikuwa 60. Kati ya dodoso 60 zilizotolewa, hojaji 55 zilijazwa kikamilifu na kurejeshwa kwa uchambuzi. Hii iliunda kiwango cha majibu cha 92%. Hii inaendana na Kothari (2007) ambaye anaona kuwa, kiwango cha mwitikio cha 70% na zaidi ni kizuri kwa uchambuzi.

Zaidi ya hayo, Cooper na Schindler (2003) pia walionyesha kuwa kiwango cha mwitikio kinachozidi 30% ya jumla ya sampuli kinafaa kwa uchanganuzi na hutoa data ya kutosha inayoweza kutumika kujumlisha sifa za tatizo la utafiti kwa walengwa.

Kielelezo cha 1 kinatoa muhtasari wa kiwango cha majibu

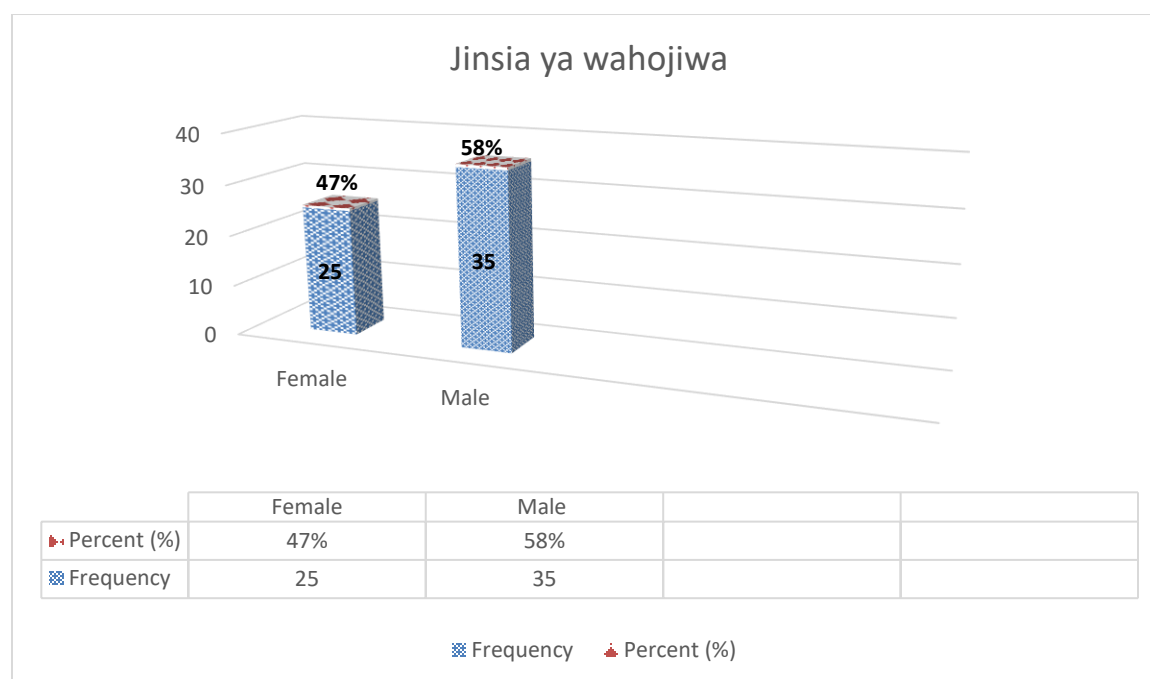

Chanzo: Data ya Msingi 2023

Sifa za idadi ya watu wa wahojiwa

Jinsia ya wahojiwa

Takwimu 2: Waliohojiwa kwa jinsia

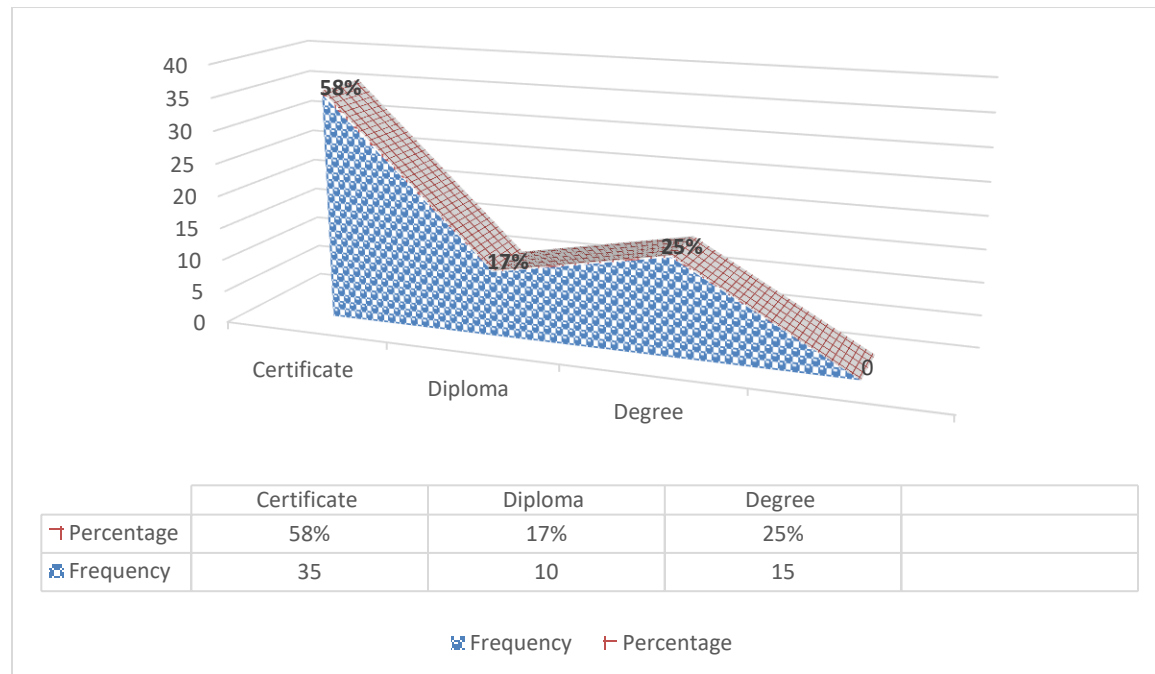
Chanzo: Data ya msingi 2023

Katika utafiti huo, jinsia ya watafitiwa ilianzishwa na kutokana na matokeo, ilibainika kuwa 35 (58%) ya wahojiwa walioshiriki katika utafiti huo walikuwa wanaume ambapo 25 (47%) walikuwa wanawake. Kutokana na takwimu hii, tunaweza kuona kwamba tofauti ya jinsia kati ya wanaume na wanawake katika ajira ni ndogo sana. Hii inaweza kumaanisha kuwa jamii ya muktadha wa utafiti imewawezesha wanawake kielimu na kitaaluma.

Sifa za kitaaluma

Kiwango cha elimu kilikuwa jambo jingine ambalo lilizingatiwa. Kiwango cha elimu cha mwalimu mkuu na walimu huamua ni kwa kiwango gani ubora na tija ya walimu inaweza kuathiri utendaji wa kitaaluma wa wanafunzi. Hii inawakilishwa katika jedwali hapa chini.

Kielelezo cha 3: Sifa za kitaaluma za mwalimu mkuu na Walimu

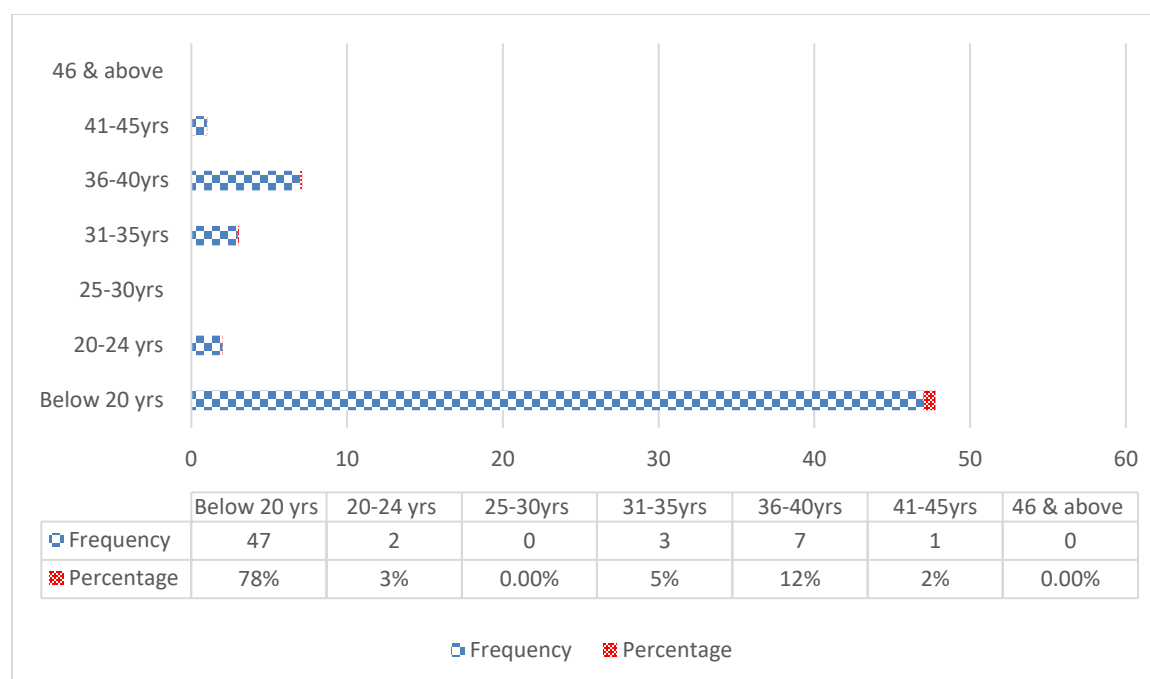

Chanzo: Data Msingi, 2023

Kiwango cha kitaaluma cha watafitiwa kiligawanywa katika makundi matatu ambayo ni cheti, stashahada na shahada. (58%) ya wahojiwa walikuwa nav yeti, (17%) walikuwa na stashahada na (25%) walikuwa na digrii. Kutokana na data hii tunaweza kudokeza kuwa eneo la utafiti kwa ujumla bado halijawezeshwa kitaaluma kwa vile walimu wengi ni walimu wa wenye cheti.

Umri wa wahojiwa

Takwimu 4: Umri wa wahojiwa

chanzo: Msingi wa Data, 2022

Kutoka takwimu ya 4, wengi wa washiriki (78%) walikuwa chini ya umri wa miaka 20, 3.35% walikuwa na umri wa kati ya miaka 20-24, 0% walikuwa na umri wa miaka 25-30, ambapo 5% walikuwa na umri wa kati ya miaka 31-35., 7% walikuwa na umri kati ya miaka 36-40, 2% walikuwa na umri kati ya miaka 41-45 na hakuna walio na umri wa Zaidi ya miaka 46. Kutokana na matokeo ya utafiti, wengi wa wahojiwa walikuwa chini ya umri wa miaka 20. Hii inachangiwa na ukweli kwamba wengi wa washiriki walikuwa wanafunzi.

Uzoefu wa kazi wa mwalimu mkuu na walimu

Utafiti ulilenga kuweka tajriba ya kufundisha ya mwalimu mkuu na walimu. Vipindi ambavyo wamefanya kazi vimepangwa katika mpangilio wa muda. Mwalimu mkuu aliombwa aonyeshe uzoefu wake wa utawala. Madhumuni ya Habari hii ilikuwa kujua ikiwa alionyesha utamaduni wa kitaasisi na usimamizi katika shule yake kwa muda wa kutosha kuwawezesha kutathimini tabia za wanafunzi wake. Kwa tajriba yake ya kufundisha, mwalimu mkuu alionyesha kuwa amekuwa shambani kwa Zaidi ya miaka 20

Meza 1: Uzoefu wa kazi wa wakuu na wafikiaji wa darasa

Uzoefu	Walimu F	%	Uzoefu	Mwalimu mkuu F	%
1-2 Miaka	0	0%	1-5 Miaka	0	0
3-4 Miaka	2	20%	6-7 Miaka	0	0
5-6 Miaka	5	50%	7-15 Miaka	0	0
	3	30%	>20 Miaka	1	100%
Jumla	10	100		1	100

Chanzo: Msingi wa Data, 2023

Jedwali namba 2 linaonyesha kuwa mwalimu mkuu amekuwa na uongozi kwa zaidi ya miaka 20, 2 (20%) ya walimu wenye uzoefu wa miaka 3-4, 5 (50%) uzoefu wa miaka 5-6 na 3 (30%).) alikuwa na uzoefu wa zaidi ya miaka 20. Hii inaonyesha kuwa wahojiwa walifanya kazi kwa muda mrefu katika mtawalia wao hivyo basi walimu walielewa shughuli za utamaduni wa shule, usimamizi wa kimkakati na ufaulu wa wanafunzi ili kuwawezesha kutoa taarifa zinazohitajika kwa utafiti huu.

Uchambuzi wa kinaelezo**Uhusiano kati ya ubora wa walimu na tija katika shule za sekondari nchini Uganda**

Utafiti huu ulilenga zaidi kubainisha Uhusiano kati ya ubora wa walimu na tija katika shule za sekondari nchini Uganda. Kwa hiyo, sehemu hii iliwataka wahojiwa kueleza kiwango chao cha kukubaliana au kutokubaliana kwao kuhusu taarifa mbalimbali kuhusu Uhusiano kati ya ubora wa walimu na tija katika shule za sekondari nchini Uganda.

Jedwali 2: Uhusiano kati ya Ubora wa mwalimu na tija katika shule za sekondari nchini Uganda

Vigezo vinavyohusiana	r' thamani	Sig-thamani	Tafsiri ya Uwiano	Uamuzi juu ya Ho
Tija ya kufuzu VS	O. 544	0.000	Muhimu	Kukataliwa

Uzoefu wa tija	vs	0.543	0.000	Muhimu	Kukataliwa
Tija ya motisha	vs	0.593	0.000	Muhimu	Kukataliwa

Chanzo: Msingi wa Data, 2023

Thamani za r' katika jedwali la 3 zinaonyesha uhusiano chanya juu ya uhusiano kati ya vipengele vyote vya ubora wa mwalimu na tija ya mwalimu (r' -thamani >0), ikidokeza kwamba kadiri ubora wa mwalimu unavyoongezeka, ndivyo tija inavyoongezeka na kinyume chake. Kuzingatia ukweli kwamba ishara zote. Maadili, katika jedwali la 5, yanaonyesha uwiano mkubwa kati ya viambajengo viwili, (Sig. Values < 0.05) kwa hivyo inatosha kuzingatia ukweli huu na kutangaza hivyo basi nadharia zote potofu zimekataliwa na hivyo kufikia hitimisho kwamba ubora wa mwalimu huathiri pakubwa tija ya mwalimu. kipimo kwa kuzingatia ufaulu wa wanafunzi. Hii ina maana zaidi kwamba kadiri sifa za ualimu zinavyokuwa za juu kwa kuzingatia uzoefu wa ualimu, sifa za ualimu na motisha ya ualimu, ndivyo tija yao inavyoongezeka na kinyume chake.

Matokeo zaidi yanaonyesha kuwa kati ya vipengele vyote vya ubora wa walimu, motisha ya ndani ya mwalimu ilionekana kuwa na mchango mkubwa zaidi katika tija ya walimu wa kata na kuchangia zaidi ya 60% katika mabadiliko ya tija ya walimu ($r=0.593$, ishara= 0.000). Motisha ya walimu ni pamoja na, mishahara wanayolipwa, marupurupu na marupurupu mengine yaliyokiukwa, kupandishwa cheo na kadhalika. Hii inaweza kuwa kweli kwa sababu pamoja na mambo mengine yote, ikiwa mwalimu hana ari ya kutosha basi hata sifa na uzoefu wake hauwezi kufanya mengi. Kwa hivyo, kutotosheleza kwa motisha ya mwalimu kunaweza kuathiri vipengele vingine vyote vya ubora wa walimu kwa kuongeza athari ambayo ubora wa mwalimu unaweza kuwa nayo kwenye tija ya mwalimu.

Suluhu zimewekwa ili kuongeza tija kwa walimu katika shule za sekondari katika Tarafa ya Nyahuka wilayani Bundibugyo.

Jedwali la 4: Masuluhisho yamewekwa ili kuongeza tija ya walimu katika sekondari

Kauli	Masafa	Kiwango	Asilimia
--------------	---------------	----------------	-----------------

Uzoefu wa kufundisha	15	Kwa kiasi kikubwa sana	25%
Malipo mazuri	30	Kiasi kikubwa	50%
Utawala wa fidia	3	Sijui	5%
Motisha ya walimu	12	Kiasi kikubwa	20%
Total	60		100

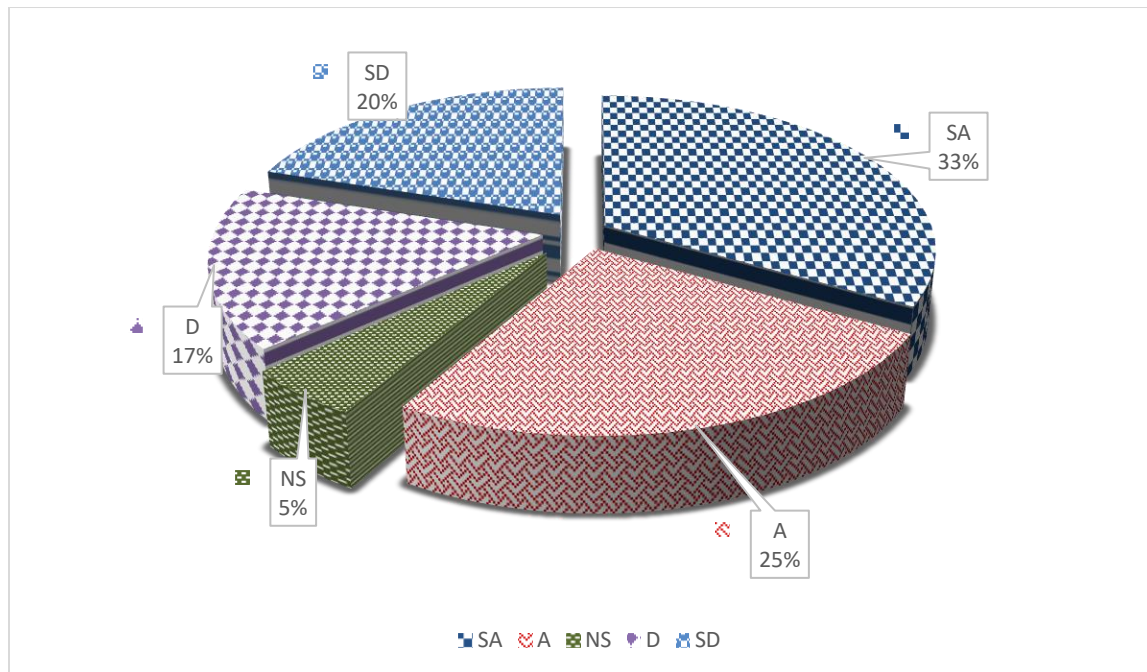
Chanzo: Data ya Uga (2023)

Jedwali namba 4 linaonyesha kuwa asilimia 20 ya wahojiwa (wanafunzi) kwa kiasi fulani, asilimia 50 kwa kiasi kikubwa walikubaliana kwamba malipo mazuri pamoja na mazingira mazuri ya kazi yana athari za utulivu katika kazi ambayo inaweza kuhitajika kuongeza tija ya walimu katika shule za sekondari, 25 kwa kiasi kikubwa sana uzoefu wa walimu huongeza tija kwa walimu, 5% hawajui na 20% kwa kiasi kikubwa wanakubaliana na motisha ya walimu.

Athari za ubora wa walimu kwa ufaulu wa wanafunzi katika shule za sekondari

Utafiti huo ulilenga kuchunguza Athari za ubora wa walimu kwa ufaulu wa wanafunzi katika shule za upili. Taarifa zilipatikana kwa kutumia dodoso na matokeo yamefupishwa katika kielelezo hapa chini;

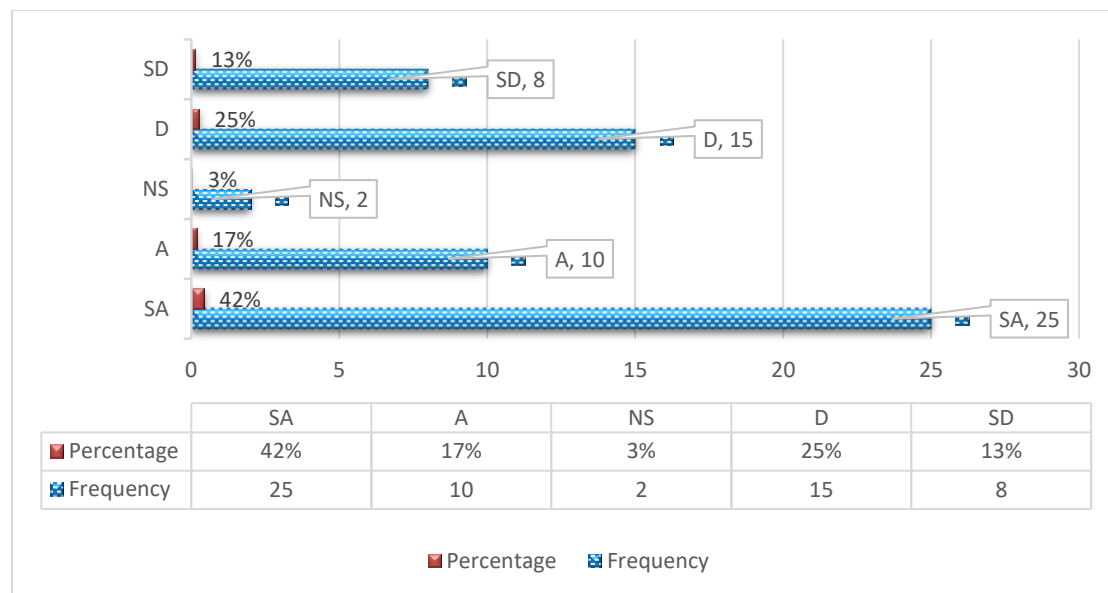
Takwimu 5: Hujenga uhusiano mzuri wa kujifunza na wanafunzi

Chanzo: Data ya Uga (2022)

Kielelezo cha 6 hapo juu kilionesha kuwa asilimia 33 ya wahojiwa walikubali kwa dhiti kutumia teknolojia mbalimbali kufikia malengo mahususi ya kitaaluma, asilimia 25 walikubaliana na kauli hiyo, 5% hawakuwa na uhakika, 17% hawakukubaliana na taarifa hiyo huku 20% wakipinga vikali.

Kielelezo cha 6: Maudhui ya mafundisho ya mwalimu ambayo yanawiana na viwango vya kitaifa yameboresha ujifunzaji wa wanafunzi

Chanzo: data ya shamba 2023

Kielelezo cha 6 hapo juu kilionesha kuwa asilimia 42 ya wahojiwa walikubali kwa dhati kuwa maudhui ya maelekezo ya mwalimu yanayoendana na viwango vya kitaifa yameboresha ujifunzaji wa wanafunzi, 17% walikubaliana na taarifa hiyo, 3% hawakuwa na uhakika, 25% hawakukubaliana na taarifa hiyo huku 13% wakipinga vikali. hakukubaliana.

Hitimisho

Kwa kuzingatia matokeo ya hapo juu, mahitimisho yafuatayo yalifanywa;

Kuna walimu wengi wa kiume kuliko wa kike katika shule za sekondari za tarafa ya Bwera, wilayani Kasese. Walimu wengi wilayani humo ni vijana wenye umri kati ya miaka 25-30 na wengi wao ni walimu wenye Cheti.

Kwa ujumla kuna kiwango cha chini cha ubora wa mwalimu. Uzoefu wao wa kufundisha ni mdogo, wakati motisha na uzoefu wa mwalimu ni wa kutosha.

Tija ya walimu katika suala la ufaulu wao shuleni ni ya kuridhisha.

Mapendekezo

Serikali ijenge miundombinu shuleni kwa ajili ya walimu wa masomo mbalimbali kufundisha katika mazingira mazuri ili kusaidia ufaulu wa walimu mbalimbali katika shule zao.

Serikali iwe na sera inayohimiza uchukuaji wa masomo mbalimbali hasa kwa wanafunzi wa kike ambao wakati fulani wanadhani hawatoshelezi masomo ya sayansi.

Serikali iwasaidie walimu kujiendeleza kielimu ili kuongeza tija.

Serikali iweke njia bora za kuwapa motisha walimu.

Mtafiti anapendekeza kwamba ikiwa tija ya walimu itaboreshwa, basi menejimenti na serikali pia ijitahidi kuhakikisha wanaongeza nyenzo shuleni. Miongoni mwa usimamizi muhimu zaidi wa rasilimali unapaswa kuzingatia hasa vitabu vya maandishi vyema au vya ubora kwa walimu na wanafunzi kwa marejeleo, ramani, chati na nyenzo za sauti na taswira. Ingawa nyenzo zingine pia ni muhimu lakini hizi zilizotajwa zinapaswa kupewa kipaumbele kabla ya zingine.

MAREJEO;

Barnes, M., & Cross, R. (2018). 'Ubora' kwa gharama: sera ya elimu ya walimu nchini Australia.

Baroutsis, A. (2016). Hesabu za Vyombo vya Habari za Utendaji wa Shule: Kuimarisha Utendaji Mkuu wa Uwajibikaji. Jarida la Sera ya Elimu, 31(5), 567-582.

Berkovich, I., & Benoliel, P. (2018). Ubora wa walimu wa masoko: uchambuzi muhimu wa hotuba ya hati za OECD kuhusu ufundishaji bora na TALIS. Masomo Muhimu katika Elimu.

Biesta, G. (2015). Kupinga Ushawishi wa Sekta ya Kipimo cha Elimu Ulimwenguni: Maelezo kuhusu Saikolojia ya Kijamii ya PISA. Maadili na Elimu.

Bill na Melinda Gates Foundation. (2013). Hatua za Kufundisha kwa Ufanisi. Imetolewa kutoka <http://www.metproject.org/reports.html>

Bourke, T., Ryan, M., & Ould, P. (2018). Je, waelimishaji wa walimu hutumia vipi viwango vya taaluma katika utendaji wao? Kufundisha na Elimu ya Ualimu, 75, 83-92.

Brown, C., & Greany, T. (2018). Mfumo wa Shule ulio na Ushahidi nchini Uingereza: Viongozi wa Shule Wanapaswa Kuzingatia Juhudi Zao Wapi? Uongozi na Sera Shuleni,

Buttner, S., Pijl, S. J., Bijstra, J., & Van den Bosch, E. (2016). Sifa za utu za walimu walioboea wa wanafunzi walio na EBD: kufafanua X-factor ya mwalimu. Jarida la Kimataifa la Elimu Jumuishi, 20(6), 569-587.

Churchward, P., & Willis, J. (2019). Ufuatiliaji wa ubora wa mwalimu: kutambua baadhi ya hotuba nyingi za ubora zinazoathiri kazi ya waelimishaji wa walimu. *Jarida la Asia-Pacific la Elimu ya Ualimu*, 47(3), 251-264.

Cloonan, A., Hutchison, K., & Paatsch, L. (2019). Kukuza wakala wa walimu na ufundishaji wa ubunifu kupitia utafiti. *Ufundishaji wa Kiingereza: Mazoezi na Uhakiki*, 18(2), 218-232.

kujenga mwingiliano wa ubora katika mazingira ya utotoni. *Maendeleo na Matunzo ya Mtoto wa Awali*,